

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE Nr. 459
din 22.01.1991

cu privire la proprietate Nr.459-XII din 22.01.91

Publicat : 30.06.1991 în Monitorul Oficial Nr. 003

 Abrogată prin LP54-XVI din 02.03.07, MO43-46/30.03.07 art.188
MODIFICAT

 LP1396-XV din 17.10.02, MO149/07.11.02 art.1158

 LP1246-XV din 18.07.02, MO117/15.08.02 art. 950

 LP757-XV din 27.12.2001, MO17/31.01.2002 art. 58

 HCC11/15.02.2001, MO25-26/01.03.2001

 LP237-XIV din 23.12.98, MO39/22.04.99

 LP788 -XIII din 26.03.96, MO40/20.06.96

 LP154-XIII din 29.06.94, MO6/01.07.94

Notă

Legea se pune în aplicare începând cu 1 februarie 1991, cu excepția articolelor 37 și 38, ce vor intra în vigoare după cooptarea legilor Republicii Moldova cu privire la cetățenie și la privatizare în conformitate cu Hot. Parl. nr.460-XII din 23.01.91

Capitolul I PRINCIPII GENERALE

Articolul 1. Dreptul de proprietate în Republica Moldova

Dreptul de proprietate în Republica Moldova este recunoscut și ocrotit de lege.

Proprietarului îi aparține dreptul de a poseda bunurile, de a le folosi și a le administra. Posedarea bunurilor constă în stăpânirea efectivă a bunurilor, folosirea bunurilor constă în întrebuințarea calităților utile ale bunurilor, iar administrarea bunurilor în determinarea destinului bunurilor. Proprietarul are dreptul să exercite față de bunurile sale orice acțiuni care nu contravin legilor și nu dăunează sănătății oamenilor și mediului înconjurător.

Articolul 2. Tipurile proprietății

Republica Moldova există trei tipuri de proprietate: privată, colectivă, inclusiv colhoznică, și de stat.

Stabilirea de către stat, sub orice formă, a unor restricții sau avantaje în exercitarea dreptului de proprietate în funcție de tipul de proprietate nu se admite.

Articolul 3. Formele proprietății

În Republica Moldova se admite funcționarea tipurilor de proprietate în diferite forme organizatorice: individuală, familială, cooperatistă, a societății pe acțiuni, a societăților economice, a întreprinderii și instituției de stat, municipală, a organizațiilor și mișcărilor obștești, a organizațiilor religioase, mixtă, inclusiv cu participarea cetățenilor și a persoanelor juridice din alte state, precum și alte forme de proprietate care nu sînt interzise de lege.

[Art.3 modificat prin L757/27.12.2001, MO17/31.01.2002 art. 58]

Articolul 4. Legislația cu privire la proprietate

Prin prezenta Lege în conformitate cu Constituția Republicii Moldova se reglementează relațiile de proprietate pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Raporturile de proprietate neprevăzute în prezenta Lege se stabilesc de alte acte legislative ale Republicii Moldova, emise în conformitate cu ea, iar în cazurile prevăzute în aceste acte - și de hotărârile Guvernului Republicii Moldova.

Articolul 5. Subiectele dreptului de proprietate

Subiect al dreptului de proprietate poate fi orice persoană fizică, juridică, statul, precum și organele de autoadministrare locală.

Articolul 6. Proprietatea comună

Bunurile pot să aparțină, pe baza dreptului de proprietate comună, concomitent la două sau la mai multe persoane cu stabilirea cotelor-părți (proprietate în diviziune) sau fără stabilirea cotelor- părți (proprietate colectivă), indiferent de tipurile proprietății.

Articolul 7. Obiectele dreptului de proprietate

Obiecte ale dreptului de proprietate pot fi: pămîntul, subsolul, apele, regnul vegetal și animal, clădirile, instalațiile, utilajele, obiectele culturii materiale și spirituale, banii, hîrțile de valoare și ale bunuri, precum și produsele activității intelectuale.

Articolul 8. Particularitățile exercitării dreptului de proprietate

asupra produselor activității intelectuale,

asupra monumentelor istoriei și culturii

Modul de exercitare a dreptului de proprietate asupra produselor activității intelectuale, asupra monumentelor istoriei și culturii se stabilește de legislația Republicii Moldova.

Articolul 9. Apariția dreptului de proprietate

Dreptul de proprietate apare pe baza producerii sau dobîndirii bunurilor în urma unei tranzacții, prin moștenire, prin restabilirea dreptului de proprietate, prin alte mijloace care nu contravin legislației Republicii Moldova. Producția și veniturile obținute din folosirea bunurilor aparțin proprietarului acestor bunuri, dacă actele legislative sau contractul nu prevăd altceva. Producția și veniturile obținute de arendaș din folosirea bunurilor arendate sînt proprietatea acestuia.

Articolul 10. Contractul dintre proprietar și

cetățeni privind folosirea muncii lor

Proprietarul este în drept, în condițiile și în limitele prevăzute de actele legislative ale Republicii Moldova, să încheie contracte cu cetățeni privind folosirea muncii lor în cadrul exercitării dreptului său de proprietate.

Indiferent de tipul și forma proprietății pe a cărei bază este folosită munca cetățeanului, acestuia i se asigură remunerarea muncii, condițiile de muncă, precum și alte garanții social-economice prevăzute de actele legislative în vigoare ale Republicii Moldova.

Articolul 11. Urmărirea averii proprietarului și răspunderea lui

Pe baza obligațiilor persoanei juridice poate fi urmărită orice avere care îi aparține ei cu drept de proprietate sau cu drept de gospodărire.

Proprietarul nu poartă răspundere pentru obligațiile persoanelor juridice create de el, iar ele nu poartă răspundere pentru obligațiile proprietarului, în afară de cazurile prevăzute de actele legislative ale Republicii Moldova.

Persoanele fizice poartă răspundere pentru obligațiile lor cu bunurile care le aparțin cu drept de proprietate în modul stabilit de actele legislative ale Republicii Moldova.

Lista bunurilor persoanelor fizice, asupra cărora nu poate fi extinsă penalizarea, pe baza prețurilor creditorilor, se stabilește prin legislația Republicii Moldova.

ART.11. al.5. ABROGAT PRIN LP1396/17.10.02, MO149/07.11.02 art.1158

~~Bunurile proprietate publică a statului din sectoarele strategice ale economiei (energetică, telecomunicații, transporturi), care fac parte componentă din procesul tehnologic continuu, precum și resursele naturale, nu pot fi urmărite pe baza pretențiilor creditorilor.~~

~~[Alin.5 art.11 în redacția L1367/10.11.2000, MO146/17.11.2000]~~

~~[Art.11 al.5 inclus prin L1367/10.11.2000, MO146/17.11.2000 se declară neconstituțional prin HCC11/15.02.2001, MO25-26/01.03.2001]~~

Capitolul II

PROPRIETATEA PRIVATĂ

Articolul 12. Dreptul de proprietate privată

Proprietatea privată sînt bunurile, precum și produsele activității intelectuale care aparțin cetățeanului, ca persoană fizică, cu drept de posesie, folosință și administrare.

Articolul 13. Obiectele dreptului de proprietate privată

În proprietate privată pot să se afle loturi de pămînt, plantațiile de pe ele, case de locuit, mijloace de transport, mijloace bănești, acțiuni și alte hîrtii de valoare, obiecte de uz casnic și de uz personal, produse ale activității intelectuale, mijloace de producție pentru îmfăptuirea activității economice, producția și veniturile obținute, precum și alte bunuri cu destinație de consum și de producție.

Modul, condițiile și termenele de transmitere a loturilor de pămînt

în proprietate cetățenilor Republicii Moldova se stabilesc de Codul funciar al Republicii Moldova și de alte acte legislative ale Republicii Moldova.

Membrul cooperativei de locuințe, de construcție a locuințelor, de construcție a garajelor și al altei cooperative care a depus întreaga cotă de participație pentru locuință, garaj, pentru altă construcție sau încăpere ce i s-a dat spre folosință dobîndește dreptul de proprietate asupra acestor bunuri.

Persoana care închiriază o locuință din fondul locativ de stat sau din cel obștesc și membrii familiei ei au dreptul să răscumpere de la proprietarul ei locuința sau casa respectivă.

Modul și condițiile de dobîndire a dreptului de proprietate de către membrul cooperativei de locuințe, de construcție a locuințelor, de construcție a garajelor și al altei cooperative și de chiriașul locuinței din fondul locativ de stat sau din cel obștesc, precum și depunerea de dreptul de proprietate se reglementează de actele legislative ale Republicii Moldova.

Articolul 14. Limitarea tipurilor de bunuri care

se pot afla în proprietatea privată

Actele legislative ale Republicii Moldova stabilesc tipurile de bunuri care nu se pot afla în proprietate privată sau pot fi procurate numai în modul stabilit de legislație.

Articolul 15. Apariția proprietății private

Proprietatea privată se crează și se dezvoltă pe baza veniturilor obținute din activitatea de întreprinzător, pe baza muncii salariate și a veniturilor din mijloacele investite în instituții de credit, în acțiuni și în alte hîrtii de valoare, pe baza dobîndirii de bunuri prin moștenire sau pe alte temeuri admise de lege.

Dreptul de transmitere prin moștenire și cel de moștenire a proprietății private sînt asigurate prin lege.

Articolul 16. Exercițarea dreptului de proprietate privată
Persoana fizică își stăpînește bunurile, le folosește și le administrează de sine stătător pentru a-și satisface necesitățile personale, pentru activitatea economică, inclusiv cea de întreprinzător (sub formă de întreprindere privată, gospodărie țărăneasă etc.), și în alte scopuri ce nu contravin legii.

Articolul 17. Proprietatea membrilor gospodăriei țărănești
(de fermier)

Bunurile folosite în comun de membrii gospodăriei țărănești (de fermier) pot aparține unui sau mai multor membri ai gospodăriei cu drept de proprietate individuală ori membrilor gospodăriei cu drept de proprietate comună în devălmășie sau cu drept de proprietate comună în diviziune, dacă ultimul este prevăzut în contractul încheiat între ei.

Bunuri folosite în comun de membrii gospodăriei țărănești (de fermier) pot fi: terenurile, plantațiile de pe ele, construcțiile gospodărești și alte construcții, instalațiile de ameliorare și alte instalații, vitele productive și de muncă, păsările, tehnica agricolă și altă tehnică, mijloacele de transport, utilajele, inventarul și alte bunuri, procurate pentru gospodărie de membrii ei. Disponerea de bunurile comune se efectuează cu acordul tuturor membrilor gospodăriei țărănești (de fermier).

Alte particularități ce țin de dreptul de proprietate al membrilor gospodăriei țărănești (de fermier), precum și al altor membri sau foști membri ai familiei fondatorului (conducătorului) gospodăriei ori al altor persoane asupra bunurilor folosite în comun de membrii gospodăriei, sînt reglementate de Legea privind gospodăriile țărănești (de fermier), Codul civil, Codul funciar, Codul familiei și de alte acte legislative.

[[Art.17 în redacția L757/27.12.2001, MO17/31.01.2002 art. 58](#)]

Articolul 18. Regimul juridic al gospodăriei auxiliare personale
Prevederile articolului 17 se extind și asupra gospodăriei auxiliare personale.

Articolul 19. Proprietatea soților

Bunurile dobîndite de soți în perioada căsătoriei le aparțin cu drept de proprietate colectivă sau de proprietate separată, dacă aceasta este legalizată în modul stabilit de legislația Republicii Moldova.

Modul de apariție, înfăptuire și de stingere a dreptului de proprietate colectivă sau separată a soților este stabilit de Codul căsătoriei și a familiei al Republicii.

Capitolul III PROPRIETATEA COLECTIVĂ

Articolul 20. Dreptul de proprietate colectivă

Pentru înfăptuirea activității economice sau a altei activități, persoanele fizice și cele juridice unesc averea, cu drept de proprietate comună, formînd un colectiv cu drept de persoană juridică. Posedarea, folosirea și administrarea bunurilor care se află în proprietate colectivă se efectuează în baza unei înțelegeri dintre proprietari, iar în caz de divergențe - de instanța judecătorească, de arbitraj sau de judecata arbitrilor pe baza acțiunii intentate de oricare dintre proprietari.

În proprietate colectivă pot să se afle orice bunuri, precum și produse ale activității intelectuale, dacă actele legislative ale Republicii Moldova nu prevăd altceva.

Articolul 21. Formele proprietății colective

Din proprietatea colectivă face parte proprietatea întreprinderilor de arendă, întreprinderilor colective, cooperativelor, societăților pe acțiuni, societăților economice, uniunilor economice (asociațiilor, concernelor, consorțiilor), organizațiilor și mișcărilor obștești, organizațiilor religioase.

Articolul 22. Formarea proprietății colective

Formarea și dezvoltarea proprietății colective este asigurată prin darea întreprinderilor de stat în arendă, prin posibilitatea acordată colectivelor de oameni ai muncii de a folosi veniturile obținute de ele pentru răscumpărarea bunurilor statului, prin transformarea întreprinderilor de stat în societăți pe acțiuni, precum și prin asocierea benevolă a bunurilor cetățenilor și a persoanelor juridice pentru crearea cooperativelor, societăților pe acțiuni, altor societăți economice.

Articolul 23. Proprietatea întreprinderii de arendă

În proprietatea întreprinderii de arendă se află producția fabricată veniturile obținute și alte bunuri procurate pe seama mijloacelor acestei întreprinderi.

În documentele de fondare a întreprinderii de arendă se stabilesc mărimea contribuției membrilor colectivului la crearea acestor bunuri prin participarea personală la muncă, precum și mărimile vărsămintelor bănești și de altă natură.

Modul și condițiile de participare a membrilor colectivului de muncă al întreprinderii de arendă la administrarea ei și la repartizarea beneficiilor (veniturilor) sînt stabilite de către arendași în conformitate cu legislația Republicii Moldova.

Articolul 24. Proprietatea întreprinderii colective

Proprietatea întreprinderii colective apare în cazurile trecerii tuturor bunurilor întreprinderii de stat în proprietatea colectivului de muncă, răscumpărării bunurilor arendate sau procurării bunurilor prin alte mijloace prevăzute de lege.

Bunurile întreprinderii colective, inclusiv producția și veniturile obținute, constituie o avuție comună a colectivului ei.

În avuția întreprinderii colective se stabilește rata fiecărui lucrător al ei. Aceste rate cuprind suma depusă de lucrător la bunurile întreprinderii de stat sau de arendă, pe a cărei bază s-a format întreprinderea colectivă, precum și contribuția lucrătorului la sporirea avuției acestei întreprinderi după crearea ei.

Mărimea contribuției lucrătorului la sporirea avuției se stabilește pornind de la participarea lui la activitatea întreprinderii.

Pentru rata lucrătorului întreprinderii colective se calculează și se plătesc dobînzii a căror mărime o stabilește colectivul de muncă, pornind de la rezultatele activității economice a întreprinderii.

Lucrătorii care a încetat raporturile de muncă cu întreprinderea, precum și moștenitorii lucrătorului decedat, li se plătește costul ratei în modul stabilit de documentele de fondare.

În cazul lichidării întreprinderii colective, costul ratei li se plătește lucrătorilor (moștenitorilor lor) din bunurile rămase după achitarea sumelor luate din buget, de la bănci și de la alți creditori ai întreprinderii.

Articolul 25. Proprietatea cooperativei

Bunurile cooperativei se formează pe seama mijloacelor bănești și altor cote patrimoniale ale membrilor ei, creditelor, producției obținute de ea, veniturilor cîpătate de pe urma realizării ei și de pe urma altei activități prevăzute de statutul cooperativei.

În cazul lichidării cooperativei bunurile rămase după achitarea sumelor luate din buget, de la bănci, de la arendatori și de la alți creditori se distribuie între membrii cooperativei. Patrimoniul care constituie fondul indivizibil al societății comerciale (cooperativei) se transmite cu titlu gratuit, de către comisia de lichidare, altor societăți comerciale (cooperative) sau uniuni ale acestora, iar în caz de imposibilitate - organizației necomerciale ori autorității administrației publice locale.

[Art.25 al.2 modificat prin L1246/18.07.02, MO117/15.08.02 art. 950]

Articolul 26. Proprietatea societății pe acțiuni

Societatea pe acțiuni este proprietar al bunurilor create pe seama vânzării acțiunilor, precum și al celor obținute de ea de pe urma activității sale economice și dobândite de ea pe alte căi admise de legislația Republicii Moldova.

Deținătorii de acțiuni pot fi persoane juridice și fizice.

Modul de constituire a societăților pe acțiuni, statutul juridic și bazele activității lor se stabilesc de actele legislative ale Republicii Moldova.

Articolul 27. Proprietatea societății economice

Proprietatea societății economice, inclusiv cea a societății cu responsabilitate limitată, constă din ratele depuse de către participanți, din bunurile obținute de pe urma activității economice și din cele procurate de ea pe alte căi, admise de legislația Republicii Moldova.

Din componența ratei depuse de către membrii societății economice pot face parte fondurile fixe și fondurile circulante, mijloacele bănești și hîrțiile de valoare, precum și dreptul de folosire a bunurilor.

Membrii societății economice pot fi persoanele fizice, întreprinderile, instituțiile și organizațiile.

Articolul 28. Proprietatea uniunii economice

Uniunea economică de întreprinderi și organizații (asociația, concernul, consorțiul etc.) are dreptul de proprietate asupra bunurilor ce s-au transmis benevol de către membrii ei investiți cu drept de persoană juridică, precum și dreptul asupra bunurilor obținute de pe urma activității ei.

Uniunea economică nu are drept de proprietate asupra întreprinderilor și organizațiilor care fac parte din ea.

Bunurile rămase după încetarea activității uniunii economice se împart, conform statutului, între întreprinderile și organizațiile care au făcut parte din ea.

Articolul 29. Proprietatea organizațiilor și mișcărilor obștești

Organizațiile și mișcările obștești, inclusiv fondurile de binefacere și alte fonduri obștești, pot avea în proprietatea lor clădiri, instalații, fond locativ, utilaje, inventar, mijloace bănești, acțiuni, alte hîrtii de valoare și alte bunuri necesare pentru asigurarea materială a activității prevăzute de statutele (regulamentele) lor. În proprietatea organizațiilor și mișcărilor obștești pot să se afle de asemenea întreprinderile create în conformitate cu scopurile indicate în statutele (regulamentele) lor pe seama mijloacelor acestor organizații și mișcări.

Bunurile rămase după lichidarea organizației obștești, mișcării obștești sînt folosite în scopurile prevăzute de statutul (regulamentul) ei.

Articolul 30. Proprietatea organizațiilor religioase

În proprietatea organizațiilor religioase pot să se afle clădiri, construcții, mijloace de transport, obiecte de cult, obiecte de producție, de menire socială și de binefacere, mijloace bănești și alte bunuri necesare pentru asigurarea activității lor, iar în proprietatea mănăstirilor pot să se afle și loturi de pămînt.

Organizațiile religioase au dreptul de proprietate asupra bunurilor procurate și create de ele pe seama mijloacelor proprii, donațiilor cetățenilor, organizațiilor obștești, primite de la stat și dobândite pe alte căi ce nu contravin legii.

După încetarea activității organizației religioase chestiunea folosirii bunurilor care s-au aflat în proprietatea ei este rezolvată de către organele de conducere ale acestei organizații sau de către organizația religioasă ierarhic superioară, cu participarea organelor locale ale puterii de stat.

Bunurile care s-au aflat în proprietatea organizațiilor religioase, după încetarea activității lor, trec către organizația religioasă ce le-a format.

După încetarea activității organizației religioase bunurile ce i s-au dat spre folosință de către o organizație de stat, o organizație obștească sau de către cetățeni se restituie fostului lor proprietar.

Mijloacele bănești și alte bunuri ce sînt proprietate a organizațiilor religioase pot fi puse sub urmărire. Avera de cult ce aparține organizațiilor religioase nu poate fi pusă sub urmărire pe baza pretențiilor creditorilor.

Capitolul IV PROPRIETATEA DE STAT

Articolul 31. Dreptul de proprietate de stat

Din proprietatea de stat a Republicii Moldova fac parte bunurile ce aparțin Republicii Moldova ca stat cu drept de posesie, de folosință și de administrare. Ea se manifestă sub forma de proprietate de stat și proprietate municipală.

Articolul 32. Obiectele dreptului de proprietate
de stat și de proprietate municipală

În proprietatea de stat a Republicii Moldova se află pămîntul, subsolul, apele, pădurile, alte resurse naturale, bunurile organelor puterii de stat și ale administrației de stat, valorile culturale și istorice, mijloacele bugetului republican, băncile de stat, fondurile de asigurare, fondurile de rezervă și alte fonduri, bunurile întreprinderilor de stat și ale complexelor economiei naționale, instituțiile de învățămînt, obiectele din sfera social-culturală și alte bunuri ce aparțin republicii, care se află atît pe teritoriul Republicii Moldova cît și în afara lui.

Republica Moldova exercită jurisdicția supremă asupra spațiului aerian deasupra teritoriului ei.

Din proprietatea municipală fac parte bunurile ce aparțin organelor puterii și ale administrației unității administrativ-teritoriale, mijloacele bugetului local, fondul locativ și gospodăria comunală și de locuințe ale organului de autoadministrare locală, precum și întreprinderile agriculturii, comerțului, desevirii sociale, transporturilor, întreprinderile și complexele industriale, de construcție și cu alt profil, instituțiile învățămîntului public, culturii, ocrotirii sănătății și alte obiecte.

Articolul 33. Exercițarea dreptului de proprietate de stat

Republicii Moldova îi aparține dreptul exclusiv de a stabili, prin intermediul organului ei legislativ suprem, modul de posedare, de folosire și de administrare a proprietății de stat. Persoanele fizice și persoanele juridice din alte state și comunități de state pot beneficia de obiectele proprietății de stat a Republicii Moldova doar cu consimțămîntul organelor ei respective ale puterii de stat în modul stabilit de legislația Republicii Moldova.

Posedarea, folosirea și administrarea proprietății de stat a Republicii Moldova sînt exercitate de organul administrării de stat în acest domeniu.

[Alin.2 art.33 în redactia Legii nr.154-XIII din 29.06.94]

Articolul 34. Bunurile și competența întreprinderilor și instituțiilor de stat

Bunurile care constituie proprietatea statului și sînt încredințate întreprinderilor și instituțiilor de stat, precum și bunurile procurate de ele de pe urma activității de antreprenor, le aparține cu drept de administrare economică.

Dreptul de administrare economică presupune posedarea, folosirea și administrarea bunurilor și a veniturilor în modul stabilit de proprietar sau de organele împuternicite de el conform legislației Republicii Moldova.

Articolul 35. Competența organelor de stat

Organele de stat, împuternicite să administreze bunurile statului rezolvă problemele creării întreprinderii sau a instituției și stabilirii scopurilor activității ei, reorganizării sau lichidării ei, exercită controlul asupra eficienței folosirii și asupra integrității bunurilor statului încredințate ei și alte împuterniciri în conformitate cu legislația Republicii Moldova.

Organele puterii de stat și ale administrației de stat nu poartă răspundere pentru obligațiile întreprinderilor și instituțiilor din subordine, iar acestea din urmă nu poartă răspundere pentru obligațiile Republicii Moldova și ale organelor de autoadministrare locală.

Articolul 36. Apariția și realizarea dreptului de proprietate municipală

Dreptul de proprietate municipală apare ca urmare a transmiterii bunurilor statului către organele de autoadministrare locală în modul prevăzut de actele legislative ale Republicii Moldova, a procurării bunurilor pe seama mijloacelor financiare ale organelor menționate, precum și a fabricării producției de către întreprinderile și organizațiile din subordinea lor.

Modul de posedare, de folosire și de administrare a proprietății municipale se stabilește de către organele respective de autoadministrare locală în baza legilor privind autoadministrarea locală și a altor legi ale Republicii Moldova.

Capitolul V

PROPRIETATEA ALTOR STATE, A CETĂȚENILOR ȘI A PERSOANELOR LOR JURIDICE, PRECUM ȘI A ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE ȘI A PERSOANELOR FĂRĂ CETĂȚENIE

Articolul 37. Proprietatea altor state

În Republica Moldova este admisă existența proprietății altor state (cu excepția proprietății asupra terenurilor cu destinație agricolă și ale fondului silvic), care se reglementează de actele legislative ale Republicii Moldova și de tratate interstatuale.

[Art.37 modificat prin Legea nr.237-XIV din 23.12.98]

Articolul 38. Proprietatea cetățenilor și a persoanelor juridice ale altor state, a organizațiilor internaționale și a persoanelor fără cetățenie

În Republica Moldova este admisă proprietatea cetățenilor și a persoanelor juridice ale altor state, a organizațiilor internaționale și a persoanelor fără cetățenie (cu excepția proprietății asupra terenurilor cu destinație agricolă și ale fondului silvic, în afară de cazurile de dobîndire a unor asemenea bunuri prin moștenire legală și testamentară). Posedarea, folosirea și administrarea acestei proprietăți se exercită conform actelor legislative ale Republicii Moldova și tratatelor interstatuale.

[Art.38 modificat prin Legea nr.237-XIV din 23.12.98]

Articolul 39. Proprietatea întreprinderilor mixte

În Republica Moldova pot fi create întreprinderi mixte, proprietari comuni ai bunurilor cărora sînt Republica Moldova, un cetățean sau o persoană juridică a Republicii Moldova și un alt stat, un cetățean sau o persoană juridică a lui, precum și o organizație internațională sau o persoană fără cetățenie.

Bunurile arătate în partea întîi a prezentului articol fac parte din proprietatea în diviziune a proprietarilor ei comuni în cazul în care documentele de fondare ale întreprinderii nu prevăd altceva.

Proprietarii comuni beneficiază de toate drepturile ce rezultă din actele legislative ale Republicii Moldova.

Capitolul VI

GARANȚIILE ȘI APĂRAREA DREPTULUI DE PROPRIETATE

Articolul 40. Garanțiile condițiilor egale de dezvoltare și ale stabilității raporturilor de proprietate

Legislația Republicii Moldova asigură cetățenilor, organizațiilor și altor proprietari condiții egale de dezvoltare a diverselor tipuri și forme de proprietate și apărarea lor.

Republica Moldova garantează durabilitatea raporturilor de proprietate, stabilite în conformitate cu prezenta Lege.

Nimeni nu are dreptul să retragă în mod forțat bunurile proprietarului, decît în cazurile prevăzute de legile Republicii Moldova precum și să ceară proprietarului să-și asocieze bunurile cu bunurile altui proprietar.

Articolul 41. Apărarea dreptului de proprietate

În conformitate cu legislația Republicii Moldova proprietarul are dreptul să-și revindică bunurile sale dintr-o posesiune ilegală străină.

Republica Moldova apără drepturile tuturor subiectelor dreptului de proprietate din republică asupra bunurilor lor, inclusiv asupra bunurilor lor ce se află pe teritoriul altor state.

Proprietarul poate să ceară înlăturarea oricăror încălcări ale drepturilor sale, chiar dacă aceste încălcări nu au avut legătură cu lipsirea lui de posesiune.

Drepturile prevăzute în părțile întîi, doi și trei ale prezentului articol aparțin de asemenea persoanei care, deși nu este proprietar, posedă bunurile cu dreptul de administrare economică, de stăpînire pe viață cu drept de moștenire fie în temeiul altor prevederi ale legii sau ale tratatului. Această persoană are dreptul de a-și apăra posesiunea de asemenea împotriva proprietarului.

Apărarea dreptului de proprietate o înfăptuiește instanța judecătorească competentă sau judecata arbitrilor.

[Alin.5 art.41 modificat prin Legea nr.788 din 26.03.96]

Articolul 42. Apărarea intereselor proprietarului în cazul stingerii dreptului lui în legătură cu retragerea sectorului de pămînt

Stingerea dreptului de proprietate în legătură cu hotărîrea privind retragerea sectorului de pămînt pe care se află casa, acareturile, diverse instalații și plantații ale proprietarului, sau în legătiră cu o altă hotărîre a organului de stat, care nu urmărește în mod nemijlocit retragerea bunurilor proprietarului, se admite numai în cazurile și în modul stabilite prin actele legislative ale Republicii Moldova, cu repararea în întregime a daunelor cauzate proprietarului prin stingerea dreptului de proprietate.

În cazul în care proprietarul nu este de acord cu hotărîrea ce atrage după sine stingerea dreptului

de proprietate, aceasta nu poate fi pusă în aplicare pînă la soluționarea litigiului de către instanța judecătorească competentă sau judecata arbitrilor. Odată cu examinarea litigiului sînt soluționate de asemenea chestiunile reparării daunelor aduse proprietarului.

[Alin.2 art.42 modificat prin Legea nr.788 din 26.03.96]

Articolul 43. Retragerea de către stat a bunurilor proprietarului în cazurile prevăzute de legislație

Retragerea de către stat a bunurilor proprietarului se admite numai dacă are loc urmărirea averii pe baza obligațiilor proprietarului în cazurile și în modul prevăzute de actele legislative ale Republicii Moldova, precum și în cazul rechiziției și confiscării.

În cazul calamităților naturale, avariilor, epidemiilor, epizootiilor și în alte împrejurări excepționale, pe baza unei hotărîri a organelor puterii de stat, bunurile pot fi retrase proprietarului în interesul societății în modul și în condițiile stabilite de actele legislative ale Republicii Moldova, achitîndu-i-se costul bunurilor rechiziționate (rechiziția).

În cazurile prevăzute de actele legislative ale Republicii Moldova bunurile pot fi retrase proprietarului pe baza deciziei instanței judecătorești competente sau altui organ de stat competent (sau a unei persoane oficiale) sub formă de sancțiune pentru săvîrșirea unei infracțiuni sau unei alte contravenții (confiscarea).

[Alin.3 art.43 modificat prin Legea nr.788 din 26.03.96]

Articolul 44. Reglementarea juridică a reparării daunelor în cazul stingerii dreptului de proprietate

În cazul adoptării unor acte legislative ale Republicii Moldova prin care se stinge dreptul de proprietate, daunele aduse proprietarului ca urmare a adoptării acestor acte se repară în întregime proprietarului în baza unei decizii a instanței judecătorești de către organele administrative de stat.

Dacă în urma emiterii unui act necorespunzător legii al organului puterii de stat sau al organului de autoadministrare locală se încalcă drepturile proprietarului sau ale altor persoane privind posedarea, folosirea sau administrarea bunurilor care le aparțin, acest act este declarat nevalabil pe baza acțiunii intentate de proprietar sau de persoana ale cărei drepturi au fost încălcate.

Daunele aduse cetățenilor, organizațiilor și altor persoane drept consecință a emiterii actelor menționate urmează să fie reparate în întregime pe seama mijloacelor pe care le are la dispoziție organul respectiv al puterii de stat sau al administrației de stat. În cazul în care organele administrației de stat nu dispun de asemenea mijloace, repararea daunelor se efectuează pe seama bugetului republican.

PREȘEDINTELE
REPUBLICII SOVIETICE SOCIALISTE MOLDOVA

M.SNEGUR

Chișinău, 22 ianuarie 1991
Nr. 459 - XII